

დასავლეთ საქართველოში ცნობილია მხოლოდ პეტრა-
ჯიხისძირიდან.

პეტრა-ციხისძირის ნუმიზმატიკურ მონაპოვარში დიდ ინტერესს იწვევს ტრაპიზონის ასპრები და მისი მინაბაძები-კირმანეულები (XIII-XV სს). აღნიშნული საფასეუბი ფართოდ მიმოიჭეოდა XIII-XIV სს საქართველოში. ჩვენს რეგიონში კი ისინი ცნობილია მხოლოდ პეტრა-ციხისძირიდან.

7

კუტენა-ციხესიმიგრატიონი

© 2019 KJV Bible

www.ajaraheritage.ge

info@ajaraheritage.ge

f පොතිලාස පොරු-සිමාගලා/Petra Fortress

I

II

3

4

პეტრა-ციხისძირი, ნუმიზმატიკური თვალსაზრისით
მეტად მნიშვნელოვანი ძეგლია. სხვადასხვა დროს
აქ გამოვლენილმა მონეტებმა, როგორც ნივთიერმა
საისტორიო წყარომ, კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ
პეტრა-ციხისძირი აღმოსავლეთ შავიზღვისპირეთის
მეტად მნიშვნელოვანი სტრატეგიული ადგილია. დანი-
ნაურებულია ადგილობრივი მოსახლეობა, განვითა-
რებულია სასაქონლო მეურნეობა და აღებ-მიცემობა.
ფულადი მეურნეობა განვითარებული ჩანს ძ. წ. Ⅴ
საუკუნიდან. იგი ერთ-ერთი პუნქტია, სადაც ჩაისახა
და განვითარდა ფულადი მიმოქცევა. ეკონომიკური
კავშირები არსებობს ანტიკურ სამყაროსთან. ამის
დადასტურებაა აქ მოპოვებული პონტოს სამეფოს
ქალაქ ამისოს მონეტები(ძ.წ. Ⅳ ს, ძ.წ. Ⅰ ს). ამისოს
ძ.წ. Ⅰ საუკუნის მონეტები დასავლეთ საქართველოს
სანაპირო ზოლში ფართოდაა გავრცელებული, რაც
დაკავშირებულია მითოდიდატე ევპატორის პოლიტიკურ
მოღვაწეობასთან. რომაულ ხანში აქ დგას სამხედრო
გარნიზონი, რამაც გამოიწვია რომაული ვერცხლისა
და სპილენძის მონეტების დალექვა (ადრიანე(117-138
წ), ანტონინუს პიუსი(138-161 წ), კარაკალა(211-217
წ), სეპტიმიუს სევერუსი(193-211 წ), გორდიანე Ⅲ
(238-244 წ), დიოკლეტიანე(284-305 წ), და სხვ.). ამ
პერიოდიდან მოკიდებული უწყვეტად გვაქვს ყველა
პერიოდის ნუმიზმატიკური მასალა განვითარებული
შუა საუკუნეების ჩათვლით. მონეტების შესწავლამ
გვიჩვენა, რომ საკვლევ ტერიტორიაზე ადრე შუა საუ-
კუნეებში მიმოიქცეოდა სასანური (ბაპრამ V(406-439
წ), ხოსრო I ანუშირვანი(531-573 წ), ხოსრო II(590-

628 წ) მონეტები. ისინი დასავლეთ საქართველოში
მრავლადაა და პეტრა-ციხისძირში მათი გამოვლენა
კანონზომიერია, რადგან ამ პერიოდში ის ნარმოადგენდა
ბიზანტიულთა და ირანელთა დაპირისპირების ეპიცენ-
ტრს. აღსანიშნავია, რომ 2017 წლის ექსპედიციის
მუშაობის დროს (ექსპედიციის ხელმძღვანელი: დ.
მინდორაშვილი) ირანელი მეომრის აღჭურვილობასთან
ერთად აღმოჩნდა IV-VI ს. მონეტების განი.

ბიზანტიური საფასეები მიმოიქცევა IV საუკუნიდან
(იმპერატორი არკადიუსი, (395-408 წ), ბასილი I და
კონსტანტინე (VII, 867-879 წ), რომანოზ I ლეკაპენოსი,
(919-921 წ), კონსტანტინე VII (?), (945 წ), მიხეილ IV
პაფლაგონელი(1034-1041 წ), ისააკ I კომნენოსი (1057-
1059წ), ან კონსტანტინე X დუკა(1059-1067 წ), კონ-
სტანტინე VIII (976-1025 წ.) და სხვ.

პეტრა-ციხისძირში შემთხვევითაა აღმოჩნილი
თამარ მეფის სახელით მოჭრილი სპილენძის 2 მონე-
ტა, მათზე თამარისა და დავითის სახელები იყითხება.
ანალოგიური მასალა დიდი რაოდენობითაა საქართვე-
ლოში მოპოვებული, მაგრამ მნიშვნელოვანია იმ თვალ-
საზრისით, რომ ეს არის თამარის, და, ზოგადად, შუა-
საუკუნეების ქართული საფასეების გამოვლენის
პირველი შემთხვევასამხრეთ-დასავლეთსაქართველოში.

აღმოჩნილია ასევე რუმის სასულთნოში ქაიქუბად
I (1219-1236), ქაიხუსრუ II (1237-1246) და სხვათა
მმართველობის დროს მოჭრილი მონეტების განი
(150 ცალი). რუმის სასულთნოში (მცირე აზია) XII-XIII
საუკუნეებში მოჭრილი ვერცხლის მონეტები ფართოდ
იყო გავრცელებული საქართველოში, მაგრამ სამხრეთ-

5

6